



**Република Србија
УСТАВНИ СУД**

**ПРЕГЛЕД
РАДА УСТАВНОГ СУДА
У 2021. ГОДИНИ**

Београд, март 2022. године

ПРЕГЛЕД РАДА УСТАВНОГ СУДА У 2021. ГОДИНИ*

I

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Уставни суд, као Уставом Републике Србије (у даљем тексту: Устав) установљен самосталан и независан државни орган који штити уставност и законитост и људска и мањинска права и слободе, успео је и током 2021. године да својим деловањем обезбеди целовиту и делотворну уставносудску заштиту кроз све своје надлежности, а посебно у домену нормативноправне контроле и одлучивања по уставним жалбама.

Уставни суд је у целој 2021. години радио у непотпуном судијском саставу од 13 судија.

Годишњим распоредом послова, који је 19. јануара 2021. године донео председник Суда, одређене су судије које чине два велика већа и пет малих већа, а с обзиром на то да је Уставни суд радио у саставу од укупно 13 судија, одређене су судије које су замењивале недостајућег члана првог и петог малог већа, а председник Суда је за сваку седницу великих већа закључком одређивао недостајућег члана оба велика већа.

На рад Уставног суда је и у току 2021. године у значајној мери утицала пандемија заразне болести COVID-19. Стога је Уставни суд и у току 2021. године био принуђен да се прилагоди овој ситуацији без преседана, да, с једне стране, рад организује у складу са мерама и препорукама државних органа, у циљу заштите здравља грађана, као и запослених у Уставном суду, а да, с друге стране, обезбеди континуитет у раду и да оствари све уставносудске надлежности у режиму рада примереном датим околностима, како би се основни радни процеси спровели у складу са планираном динамиком.

Преглед рада Уставног суда садржи податке о поступању Уставног суда по предметима из уставносудске надлежности, као и о другим пословима које је Уставни суд обављао, у складу с Уставом и законом.

II

ПОСТУПАЊЕ СА ПРЕДМЕТИМА И ОСНОВНИ СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ

а) Подаци о новоформираним предметима

Као и претходних неколико година, број и врста предмета који су примљени у посматраном периоду и даље показују растућу оптерећеност Уставног суда, пре свега, предметима уставних жалби, тако да одлучивање о истима по свом обиму и даље има статус доминантне надлежности Уставног суда.

* Преглед рада је усвојен на 4. седници Уставног суда, одржаној 24. марта 2022. године.

Уставни суд је у току 2021. године примио 23.981 поднесак, што је 2.508 поднесака више у односу на 2020. годину, када су примљена 21.473 поднеска. Од примљених поднесака у 2021. години формирано је 18.198 нових предмета, што је 4.777 предмета више у односу на број из 2020. године, када је формиран 13.421 нови предмет, што значи да је број формираних предмета у 2021. години већи за 35,59% у односу на претходну годину. Од наведеног броја формираних предмета у току 2021. године, 17.924 чине предмети уставних жалби, 209 су предмети из других надлежности Уставног суда (предмети класификационе ознаке IV до XV), а 65 су предмети у којима захтеви странака нису обухваћени уставним надлежностима Уставног суда (предмети са ознаком „Р“). Број новоформираних предмета уставних жалби (17.924) је за 4.760 предмета (36,15%) већи него у претходној години, када је по поднетим уставним жалбама формирано 13.164 нових предмета и представља до сада највећи број предмета формираних по уставним жалбама у току једне године. Међутим, треба указати на то да је у току 2021. године сваки поднесак насловљен као уставна жалба заведен као посебан предмет, да би након формирања предмета дошло до спајања уставних жалби у тзв. типским случајевима (уставне жалбе различитих подносилаца којима се истиче повреда истог зајемченог права у истом поступку или у односу на исти оспорени појединачни акт), за разлику од претходних неколико година када је један уставносудски предмет формиран спајањем више поднесака у тзв. типским предметима пре њиховог завођења као уставних жалби.

Када је реч о новоформираним предметима из других надлежности Уставног суда (предмети класификационе ознаке IV до XV), уочава се повећање њиховог укупног броја у односу на 2020. годину. Наиме, у 2021. години Уставни суд је примио 209 нових предмета у области нормативне контроле (захтеви за оцену уставности закона и оцену уставности и законитости других општих аката), предмета формираних по поднетим захтевима за решавање сукоба надлежности и предмета из осталих уставносудских надлежности, а што је за 15 предмета (7,73%) више него у 2020. години, када је формирано 194 предмета.

Нових предмета у којима је тражена контрола сагласности закона с Уставом и потврђеним међународним уговором, контрола сагласности потврђеног међународног уговора с Уставом као и контрола уставности и/или законитости прописа и других општих аката било је укупно 184, што је за 4 предмета више у односу на претходну годину, када је формирано 180 предмета. За разлику од 2020. године када је прилив нових предмета формираних по захтевима за решавање сукоба надлежности био смањен у односу на 2019. годину, у 2021. години је прилив ових предмета повећан у односу на претходну годину. Наиме, у 2021. години Уставном суду су поднета 23 захтева за решавање сукоба надлежности, што је за 13 захтева више него у претходној години, када је поднето 10 захтева. У структури новопримљених уставносудских предмета, у два предмета поднета је жалба судија против одлука о престанку судијске функције.

б) Подаци о укупном броју предмета у раду у 2021. години

Укупан број предмета који су били у раду током 2021. године обухвата предмете који су на почетку године пренети као нерешени из ранијих година, а којих је било 22.896, затим предмете који су се водили као решени, а који су активирани у току 2021. године, којих је било 26, као и новоформиране предмете током 2021. године - 18.198, из чега следи да је током године у раду било укупно 41.120 предмета, што је 5.909 предмета (16.78%) више у односу на број из 2020. године, када је у раду било укупно 35.211 предмета, што представља до сада највећи забележен број предмета у раду Уставног суда у току једне године.

Структура предмета које је Уставни суд имао у раду је следећа:

- 98,72% укупног броја предмета у раду чинили су предмети уставних жалби - номинално 40.596 (22.646 нерешених предмета из ранијих година, 26 предмета који су се водили као решени, а који су активирани у 2021. години и 17.924 новоформираних предмета);

- 1,08% укупног броја чинили су предмети из свих осталих уставносудских надлежности - номинално 446 предмета (237 нерешених предмета из ранијих година и 209 новоформираних предмета). Од овог броја у раду је било 415 предмета у којима је тражена оцена уставности и/или законитости општег акта (231 нерешен предмет из ранијих година и 184 нових предмета), 27 предмета по захтевима за решавање сукоба надлежности (4 предмета нерешена из претходне године и 23 нова предмета), а преостала 4 предмета у раду чинили су предмети из свих осталих уставносудских надлежности (2 нерешена предмета из претходне године и 2 новопримљена предмета);

- 0,19% преосталих предмета у раду, што номинално износи 78 предмета, чине „Р“ предмети (13 пренетих из ранијих година и 65 новоформираних предмета).

в) Подаци о броју решених и нерешених предмета на крају 2021. године

Уставни суд је током 2021. године решио укупно 13.524 предмета. Међу решеним предметима су: 13.316 предмета уставних жалби, 138 предмета нормативне контроле и 22 предмета из осталих надлежности Уставног суда (укупно 160), а решених „Р“ предмета је било 48.

У 2022. годину пренето је укупно 27.596 нерешених предмета и то: 27.280 предмета уставних жалби, 277 предмета нормативне контроле и 9 предмета из осталих уставносудских надлежности (укупно 286), док је нерешених „Р“ предмета пренето 30.

Изнети подаци указују да је у посматраном периоду за 10,45% повећан број решених уставних жалби, а да је смањен број решених предмета нормативне контроле и осталих уставносудских надлежности, као и „Р“ предмета.

У вези са изнетим, треба указати да су на остварене резултате у 2021. години, пре свега, утицале ванредне околности проузроковане пандемијом заразне болести COVID-19, са којом се суочило читаво човечанство, а која није поштедела ни Уставни суд. Поред тога, на повећање броја нерешених предмета објективно је утицала чињеница да је Уставни суд у целој 2021. години радио у непотпуном судијском саставу од 13 судија.

Свакако, без обзира на то што је повећање укупног броја нерешених предмета дошло из разлога на које Уставни суд није могао утицати, Суд ће и у наредном периоду наставити да предузима мере како би обезбедио да се број нерешених предмета у целини, а посебно уставних жалби, континуирано смањује.

У прилогу Прегледа рада Уставног суда за 2021. годину дати су ближи подаци о структури предмета према појединим надлежностима Уставног суда, изражени у нумеричком и графичком облику.

III

РЕШАВАЊЕ ПРЕДМЕТА ИЗ УСТАВНОСУДСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ

1. Оцена уставности и законитости и сагласности са потврђеним међународним уговорима

Структура заступљености предмета према појединим надлежностима Уставног суда остала је непромењена у односу на претходних неколико година. Наиме, надлежност Уставног суда за одлучивање о сагласности закона и других општих аката с Уставом и потврђеним међународним уговорима, тзв. нормативна контрола, која је пре доношења важећег Устава Републике Србије од 2006. године била основна и доминантна, иако од изузетног значаја за заштиту уставности и законитости, и даље је заступљена у мањем обиму. Уставни суд је током 2021. године имао у раду укупно 415 предмета у којима је тражена нормативна контрола оспореног општег правног акта (231 нерешени предмет из ранијих година и 184 новоформираних предмета).

У току посматране године, решена су укупно 138 предмета нормативне контроле, тако да је остало нерешено 277 предмета.

Одлучујући поводом поднетих предлога и иницијатива којима је затражена оцена уставности и законитости, а у појединим предметима и сагласности са потврђеним међународним уговорима, Уставни суд је донео 10 одлука о утврђивању несагласности са Уставом и/или законом, односно потврђеним међународним уговором.

Структура предмета нормативне контроле који су окончани доношењем одлуке о утврђивању несагласности с Уставом и/или законом, односно потврђеним међународним уговором, посматрано према врсти оспорених аката, је следећа: закони - 6 предмета; акти министарстава и других републичких органа и организација - 1 предмет; акти органа јединица локалне самоуправе (општина и градова) - 1 предмет; остали општи правни акти (јавних служби, привредних друштава, банака, удружења и других организација, колективних уговора) - 2 предмета.

Уставни суд је донео 3 решења о одбацивању иницијатива за покретање поступка за оцену уставности/и или законитости, а у појединим предметима и сагласности са општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима. Сва три решења о одбацивању иницијатива донета су поводом оцене уставности одредаба закона.

Уставни суд је донео 116 закључка којима су одбачени предлози и иницијативе за оцену уставности и/или законитости, због тога што је утврђено да не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање.

Уставни суд је у 5 предмета обуставио поступак и то: у 1 предмету је решењем обуставио поступак, јер су престале процесне претпоставке за вођење поступка, а у 4 предмета је закључком обуставио поступак. У 2 предмета је закључком обустављен поступак, јер су доношењем новог акта престале да постоје процесне претпоставке за вођење поступка, у 1 предмету је у току поступка пред Уставним судом подносилац иницијативе преминуо, док је у 1 предмету повучена иницијатива. Уставни суд је у 1 предмету закључком одредио застајање са поступком, а 4 предмета су решена на други начин.

Такође, Уставни суд је у 6 предмета покренуо поступак за оцену уставности/законитости и то: закона - у 4 предмета, а аката органа јединица локалне самоуправе - у 2 предмета, с тим да је у једном предмету, након што је покренут поступак за утврђивање неуставности и несагласности са потврђеним међународним уговором, донета утврђујућа одлука.

Као и претходних година највећи број поступака за оцену уставности и законитости Уставни суд покреће поводом иницијатива које упућују грађани, а далеко је мањи број поступака који су, сагласно Уставу и Закону о Уставном суду, покренути подношењем предлога од стране овлашћеног предлагача.

1.1. Закони и други општи акти Народне скупштине

Одлучујући током 2021. године у предметима у којима су биле оспорене одредбе закона, Уставни суд је донео: 6 одлука о утврђивању неуставности појединих одредаба закона, односно њиховој несагласности са потврђеним међународним уговорима, 3 решења о одбацивању иницијатива за покретање поступка за оцену уставности, односно сагласности са општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима оспореног закона, јер изнетим разлозима оспоравања нису били поткрепљени наводи да има основа за покретање поступка за оцену уставности, 45 закључака о одбацивању предлога и иницијатива за оцену уставности, због тога што је утврђено да не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање и 1 закључак о обустави поступка.

Истовремено је донето 4 решења о покретању поступка за оцену уставности одредаба закона, од чега је у 1 предмету Уставни суд покренуо поступак за оцену уставности по службеној дужности.

Уставни суд је одлуком IУз-134/2019 од 4. фебруара 2021. године утврдио да одредба члана 262. став 2. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19) у делу који гласи: „Подаци о висини трошкова и захтева за њихову накнаду могу се поднети најкасније у року од једне године од дана правноснажности пресуде или решења из става 1. овог члана.“, није у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговором.

Одлуком IУз-266/2017 од 15. априла 2021. године Уставни суд је утврдио да одредба члана 12. став 7. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“, бр. 113/17 и 50/18) није у сагласности са Уставом.

Уставни суд је одлуком IУз-96/2015 од 20. маја 2021. године утврдио да одредбе члана 363. тачка 5) и члана 366. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19), нису у сагласности са Уставом.

Одлуком IУз-223/2018 од 20. маја 2021. године Уставни суд је утврдио да одредбе члана 23. Закона о пресађивању људских органа („Службени гласник РС“, број 57/18) нису у сагласности са Уставом, с тим да је посебним решењем одложено објављивање наведене одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“ за шест месеци од дана њеног доношења.

Одлуком IУз-69/2020 од 20. маја 2021. године Уставни суд је утврдио да одредбе члана 28. Закона о људским ћелијама и ткивима („Службени гласник РС“, број 57/18) нису у сагласности са Уставом, с тим да је посебним решењем одложено објављивање наведене одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“ за шест месеци од дана њеног доношења.

Уставни суд је одлуком IУз-266/2018 од 17. јуна 2021. године утврдио да одредба члана 45. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09,

101/10-др. закон, 10/15, 88/15-одлука УС, 36/18 и 94/19), у делу који гласи: „независно од прописаних услова у погледу година живота“, није у сагласности с Уставом.

1.2. Међународни уговори

Уставни суд је током 2021. године донео 1 закључак о одбацивању иницијативе за покретање поступка за оцену уставности закона о потврђивању међународног уговора.

1.3. Уредбе и други акти Владе

У предметима оцене уставности и законитости уредби и других аката Владе, Уставни суд је донео 10 закључака о одбацивању иницијатива због недостатка процесних претпоставки за поступање Уставног суда.

1.4. Прописи и други општи акти министарстава, правосудних и других републичких органа и организација

По спроведеном поступку у предметима у којима је оспорена уставност и/или законитост прописа и других општих аката министарстава, правосудних и других републичких органа и организација, Уставни суд је донео 1 одлуку о утврђивању неуставности и незаконитости општег акта и 12 закључака о одбацивању иницијатива због процесних недостатака.

1.5. Општи акти органа локалне самоуправе и месних заједница

У предметима у којима су оспорени општи акти органа локалне самоуправе и месних заједница, Уставни суд је донео 1 одлуку о утврђивању неуставности и незаконитости одредаба оспорених општих аката, 1 решење о обустави поступка за оцену уставности и законитости и 2 решења о покретању поступка. У 27 предмета Уставни суд је поднете иницијативе закључком одбацио због процесних недостатака, у 1 предмету је закључком обуставио поступак, а у 1 предмету је застао са поступком. У односу на претходну годину, смањен је број утврђујућих одлука, као и број закључака којима су одбачене иницијативе због недостатка процесних претпоставки.

1.6. Акти привредних друштава, јавних служби и других организација и колективни уговори

У предметима у којима су иницијативама оспорене одредбе колективних уговора, општих аката јавних предузећа и других привредних друштава, установа и других правних лица, Уставни суд је донео 2 утврђујуће одлука, 2 закључка о обустави поступка, и 21 закључак о одбацивању иницијатива, јер нису биле испуњене процесне претпоставке за мериторно одлучивање.

2. Поступање у оквиру надлежности за решавања сукоба надлежности

У току 2021. године Уставни суд је у предметима формираним по захтевима за решавање сукоба надлежности донео 8 решења којима је одредио орган надлежан за поступање у конкретном предмету, 13 закључака којима је одбацио захтеве за решавање сукоба надлежности, јер је утврдио да формалноправно нема поступка поводом кога би Уставни суд решавао сукоб надлежности, а 1 предмет је решен на други начин.

У 4 предмета донето је решење о утврђивању надлежног органа поводом негативног сукоба надлежности између суда и тужилаштва. У 3 предмета донето је решење о утврђивању надлежног органа поводом негативног сукоба надлежности између Прекршајног суда и Министарства унутрашњих послова, а у 1 предмету је донето решења о утврђивању надлежног органа поводом негативног сукоба надлежности између Вишег суда и Уставног суда у вези са одлучивањем о повреди права на суђење у разумном року.

3. Поступак по уставним жалбама

Уставни суд је у 2021. години решио 13.316 предмета уставних жалби, док је 27.280 предмета пренето као нерешено у 2022. годину.

У структури решених предмета је 1.147 одлука којима је мериторно одлучено о истакнутој повреди зајемченог права (8,61% решених предмета) и 7.816 решења о одбацивању уставних жалби (58,70% решених предмета). Преосталих 32,69% предмета решено је обуставом поступка (83 предмета) или на други процесни начин (4.270 предмета).

Број донетих мериторних одлука у 2021. години (1.147) повећан је за 11,25% у односу на 2020. годину када је мериторно решен 1.031 предмет.

Посматрано са становишта исхода поступка у односу на 2020. годину, повећан је и проценат одлука којима је уставна жалба усвојена. Наиме, у току 2021. године донето је 1.067 усвајајућих одлука, што је за 16,35% више него 2020. године, када је усвојено 917 уставних жалби. У преосталих 80 предмета Уставни суд је донео одлуку којом се уставна жалба одбија као неоснована.

Одлукама којима су усвојене уставне жалбе најчешће је утврђена повреда права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава - у 826 одлука, повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава – у 168 одлука, као и повреда права на имовину из члана 58. Устава - у 59 одлука. Због неједнаког поступања судова у истим чињеничним и правним ситуацијама Уставни суд је у 5 одлука утврдио повреду права на правну сигурност, као елемент права на правично суђење, а у 7 одлука повреду права на једнаку заштиту права из члана 36. став 1. Устава. Повреда права на правно средство из члана 36. став 2. Устава утврђена је у 5 одлука. У 1 предмету утврђена је повреда права на правну заштиту за случај престанка радног односа из члана 60. став 4. Устава, у 1 предмету утврђена је повреда права детета из члана 64. Устава, у 2 предмета утврђена је повреда права родитеља из члана 65. Устава, а у 1 предмету је утврђена повреда права на поштовање породичног живота из члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

У кривичноправној области донета је 1 одлука којом је утврђена повреда права на забрану трговине људима из члана 26. став 2. Устава, 6 одлука којима је утврђена

повреда права на слободу и безбедност из члана 27. став 1. Устава, 2 одлуке којима је утврђена повреда права на ограничено трајање притвора из члана 31. став 1. Устава, 1 одлука којом је утврђена повреда права на ограничено трајање притвора из члана 31. став 3. Устава, а у 1 одлуци је утврђена повреда посебних права окривљеног из члана 33. став 5. Устава.

Уставни суд је поводом утврђених повреда уставних права у 623 предмета утврдио и право подносилаца уставних жалби на накнаду нематеријалне штете, док је у 60 предмета утврдио право на накнаду материјалне штете на терет средстава буџета Републике Србије. Укупна висина утврђене накнаде нематеријалне штете износи 2.124.150 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, док је висина накнаде материјалне штете утврђивана у износима потраживања који су утврђени извршним судским одлукама, а који су остали ненаплаћени у стечајним или извршним поступцима. Уставни суд је, у складу са одредбом члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, у 367 предмета поништио појединачни акт којим је учињена повреда уставног права и одредио да доносилац тог акта поново одлучи о спорном питању.

На крају, с обзиром на то да је пред Европским судом за људска права поднет одређени број представки против Републике Србије, Уставни суд налази потребним да наведе и неке податке о раду Европског суда за људска права у 2021. години у односу на представке поднете против Републике Србије.

Европски суд за људска права је у 2021. години пресудама одлучио у 11 предмета по представкама поднетим против Републике Србије, при чему је у 8 пресуда утврђена повреда неког од права зајемчених Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и Протоколима уз њу (права на правично суђење и на суђење у разумном року, забране мучења, права на слободу и безбедност, права на поштовање приватног живота, као и права на имовину), а у 3 пресуде је утврђено да није повређена Конвенција.

У истом периоду је Европски суд за људска права (у даљем тексту: „Суд“) донео и 87 одлука и то: у 61 предмету Суд је одлучио да представке скине (избрише) са листе предмета због постигнутог пријатељског поравнања, а у 1 предмету због једностране декларације; у 14 предмета Суд је прогласио представке недопуштеним због злоупотребе права на појединачну представку; у 1 предмету Суд је део представке одбацио као несагласан *ratione materiae* са Конвенцијом, а део представке је одбачен као очигледно неоснован; у 2 предмета Суд је одлучио да скине представке са листе предмета, јер је на основу околности закључио да подносиоци не желе да наставе поступак; у 5 предмета Суд је одлучио да скине представке са листе предмета, јер су се подносиоци изјаснили да не желе да наставе поступак, због тога што је предмет решен на домаћем нивоу, а у 3 предмета Суд је одлучио да скине представке са листе предмета због могућности да подносиоци употребе нови домаћи правни оквир.

IV

НОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Уставни суд је у току 2021. године донео:

- Правилник о замени и изостављању (псеудонимизацији и анонимизацији) података у одлукама Уставног суда;
- Правилник о раду Библиотеке Уставног суда;

- Одлуку о нормативима за обраду предмета из уставносудске надлежности;
- Одлуку о изменама и допунама Одлуке о платама запослених у Стручној служби Уставног суда.

Уставни суд је, такође, усвојио редовне годишње документе (Финансијски план Уставног суда за 2021. годину и План јавних набавки Уставног суда за 2021. годину), донео Кадровски план Стручне службе Уставног суда за 2021. годину и утврдио Предлог буџета Уставног суда за 2022. годину.

V

ОДНОС УСТАВНОГ СУДА И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Поступајући на основу одредаба Закона о Уставном суду (чл. 33. и 107.) и Пословника о раду Уставног суда (члан 46.), Уставни суд је Народној скупштини достављао на одговор, односно мишљење поднете предлоге и иницијативе за покретање поступка за оцену уставности закона, односно сагласности закона са Уставом и потврђеним међународним уговором у предметима у којима су постојале процесне претпоставке за вођење поступка пред Уставним судом.

VI

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Према одредби члана 166. став 2. Устава, одлуке Уставног суда су коначне, извршне и општеобавезујуће, а одредбом члана 104. става 1. Закона Уставном суду је утврђена обавеза државних и других органа, организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдикалних организација, удружења грађана или верских заједница да, у оквиру својих права и дужности, извршавају одлуке и решења Уставног суда. У случају неизвршења одлуке Уставног суда, под условима и на начин прописан законом, заинтересовано лице се може обратити Уставном суду захтевом за извршење одлуке Уставног суда. Таквих предмета у раду Уставног суда је све мање, што указује на чињеницу да се претходно наведене одредбе Устава и закона поштују.

VII

ОБЛИЦИ И МЕТОД РАДА УСТАВНОГ СУДА

Положај и надлежности, као и основе поступања Уставног суда, темеље се на одредбама Устава и Закона о Уставном суду, а унутрашња организација, начин рада и друга питања од значаја за рад Уставног суда ближе су уређени Пословником о раду Уставног суда.

1. Седнице Уставног суда и већа

У току 2021. године, у складу са прописаном организацијом, Уставни суд је одлучивао на седницама Уставног суда, седницама два велика већа и седницама пет малих већа.

Одржано је укупно 18 седница Уставног суда, 38 седница великих већа и 142 седнице малих већа.

2. Радна тела

Као и током ранијих година, ради ефикаснијег одлучивања на седницама, претходна расправа о појединим спорним правним питањима која су се појављивала у предметима, као и предлози одлука, разматрани су на седницама сталних радних тела и то:

- I Одбора за уставне жалбе из области грађанског права, који је надлежан за разматрање предлога одлука у предметима из области грађанске материје, осим оних које су таксативно наведене као надлежности II Одбора (одржано је 29 седница, на којима је размотрено 713 предлога одлука),

- II Одбора за уставне жалбе из области грађанског права, који је надлежан за разматрање предлога одлука у предметима из области привредног права, радног права и спорова из породичног права (одржано је 16 седница, на којима је размотрено 90 предлога одлука),

- Одбора за уставне жалбе из области кривичног права (одржано је 15 седница, на којима су размотрена 92 предлога одлука),

- Одбора за уставне жалбе из области управног права (одржане су 23 седнице, на којима је размотрено 118 предлога одлука),

- Редакционе комисије (одржане су 34 седнице, на којима је у 908 предмета утврђен коначни текст усвојене одлуке или решења),

- Комисије за праћење остваривања уставности и законитости (одржане су 3 седнице, на којима су разматрана питања из делокруга послова тог радног тела),

- Комисије за организациона и финансијска питања (одржано је 14 седница, на којима су утврђени предлози општих аката Суда и предлози решења за постављење државних службеника на положај у Стручној служби Уставног суда и о престанку радног односа и рада на положају),

- Уређивачког одбора Билтена судске праксе Уставног суда (одржана је једна седница, на којој су разматрана питања из делокруга послова тог радног тела).

VIII

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

У остваривању својих функција, Уставни суд остварује међународну сарадњу са страним и међународним судовима и међународним организацијама у складу са својом надлежношћу.

Уставни суд остварује међународну сарадњу у оквиру међународних тела и струковних организација, међу којима су најзначајнији Венецијанска комисија, Конференција европских уставних судова, Удружење уставних судова франкофоније и Светска конференција уставних судова. Такође, традиционално, одржава се Регионална конференција уставних судова држава региона, уз подршку Немачке фондације за међународну правну сарадњу (ИПЗ), чији је домаћин ове године био Уставни суд Србије.

С обзиром на околности и нестабилну епидемиолошку ситуацију које су пратиле пандемију вируса COVID-19, међународне и регионалне активности Уставног суда су биле ограничене и углавном је присуство било у *online* формату.

Јануар

Традиционална свечаност поводом обележавања почетка нове судске године у Европском суду за људска права изостала је у јануару 2021. године, али је у оквиру накнадно уприличене свечаности, 10. септембра 2021. године у Европском суду за људска права одржан семинар на тему „Владавина права и правосуђа у дигиталном добу“, а председник Суда Robert Spano и председница холандског Врховног касационог суда Dineke De Groot обратили су се представницима судова Држава чланица Савета Европе.

Фебруар

Председник Уставног суда Снежана Марковић учествовала је 24. фебруара 2021. године у раду Круга председника, који је одржан у оквиру 18. Конгреса Конференције европских уставних судова којим је председавао Уставни суд Чешке Републике. У предлогу дневног реда састанка Круга председника, под тачком три, председници европских уставних судова требало је да се изјасне о захтеву тзв. Уставног суда тзв. Косова да буде примљен у ову организацију као придружени члан, као и о захтеву појединих чланица да се из организације искључе Уставни суд Руске Федерације и Уставни суд Белорусије. Приликом гласања о дневном реду, одлучено је да се тачка три скине са дневног реда, што је био резултат уважавања правних аргумената Уставног суда Србије за став да тзв. Уставни суд тзв. Косова не испуњава услове за пријем у ту организацију. Истовремено, председник Уставног суда Снежана Марковић и заменик председника др Милан Шкулић изразили су очекивање да ће се већина уставних судова, приликом одлучивања о захтеву тзв. Уставног суда тзв. Косова руководити искључиво принципима владавине права, објективним правним критеријумима, начелима Уједињених нација и Савета Европе, а не политичким ставовима својих држава.

Такође, председник Уставног суда Снежана Марковић, заменик председника др Милан Шкулић и судија др Наташа Плавшић учествовали су 25. фебруара 2021. године у раду 18. Конгреса Конференције европских уставних судова, такође посредством видео линка. Тема 18. Конгреса био је однос међународних, наднационалних и националних каталога људских права и основних слобода у 21. веку. Говорници су били председници бројних европских уставних судова, председник Европског суда за људска права и председник Суда правде Европске уније.

Јул

У циљу припреме 9. Конгреса уставних судова франкофоније који је требало да буде одржан од 25. до 28. јануара 2022. године у Дакару (Сенегал), Уставни суд је Секретаријату Удружења 29. јула 2021. године доставио одговоре на Упитник на тему: „Уставни судија и људска права“. Кроз одговоре на Упитник, уставни судови и еквивалентне институције, деле своја искуства о улози судије у обнављању или

учвршћивању владавине права и демократије, о концептима и методолошким алатима које користе како би се очувала људска права и о перцепцији људских права у свету који је уздрман друштвено-политичким и здравственим кризама.

Август

Председник Уставног суда Снежана Марковић је 27. августа 2021. године учествовала у раду Међународног симпозијума Удружења уставних судова Азије и сличних институција, посредством видео линка, чији је домаћин био Уставни савет Републике Казахстан. Тема симпозијума била је: „Интернет ера: владавина права, вредности личности, независност државе“. Председник Уставног суда Снежана Марковић је изложила рад под насловом: „Владавина закона на интернету: заштита људских права на и у вези са интернетом“. У излагању је указано на релевантну праксу Европског суда за људска права захваљујући којој и Уставни суд у Републици Србији помера границе у свакодневном раду штитећи непосредно Уставом зајемчена људска права и при томе, прихватајући као своје критеријуме и стандарде за заштиту људских права које је изградио Европски суд.

Септембар

Судија Уставног суда др Драгана Коларић учествовала је у раду Осмог регионалног форума о владавини права за југоисточну Европу који је 3. и 4. септембра 2021. године одржан у Београду. Тема овогодишњег Форума била је „Независност и непристрасност правосуђа, заштита правосудног система путем међународних инструмената, а посебно Европске конвенције о људским правима“. Централна конференција Форума била је у Дубровнику, а конференција се путем видео линка преносила у седам градова региона. У Дубровнику су уживо били присутни председник и судије Европског суда за људска права, а у Београду, Сарајеву, Скопљу, Тирани, Подгорици, Загребу и Приштини – председници и судије врховних и уставних судова, омбудсмани, владини заступници пред судом у Стразбуру, представници правосудних центара/академије, представници невладиних организација и истакнути правни стручњаци.

Циљ Форума је промоција примене Европске конвенције о људским правима на националном нивоу, подстицање регионалне сарадње уз континуирани развој владавине права и заштите људских права, као и пружање помоћи у процесу европских интеграција државама у региону. Организатори Форума су AIRE Центар и организација Civile Rights Defenders, уз подршку Министарства спољних послова Уједињеног Краљевства, Владе Шведске и Фондације Конрад Аденауер.

У сврху припреме организације 5. Конгреса Светске конференције уставних судова, који треба да буде одржан у октобру 2022. године на Балију (Индонезија), Уставни суд је 30. септембра 2021. године Секретаријату Светске конференције доставио одговоре на Упитник на тему: „Уставно судство и мир“. Циљ конференције је промоција уставне правде, као кључног елемента за развој демократије, заштиту људских права и владавину права.

Октобар

Председник Уставног суда Снежана Марковић и заменик председника др Милан Шкулић учествовали су у раду Регионалне конференције уставних судова, која је 8. октобра 2021. године одржана посредством видео линка. Домаћин овогодишњег регионалног скупа био је Уставни суд Србије, а скуп је традиционално подржала Немачка фондација за међународну правну сарадњу (IRZ). Тема овогодишње

конференције била је: „Заштита права на поштовање породичног живота у уставносудској пракси“.

Председник Уставног суда Снежана Марковић је изложила рад на истоименом тему, у којем је дала приказ најзначајнијих случајева из праксе Уставног суда, који се тичу заштите права на поштовање породичног живота. Обрађајући се учесницима конференције, председник Снежана Марковић је, поред осталог, навела да је овогодишња тема одабрана јер је од свих чланова Европске конвенције о људским правима, најшире формулисан члан 8. који гарантује право на поштовање приватног и породичног живота. Такође, председник Снежана Марковић је истакла да Уставни суд има развијену праксу у односу на ово питање и да у својој пракси уважава ставове Европског суда за људска права који се односе на члан 8. Европске конвенције.

На конференцији су учествовали председници и судије уставних судова Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, Северне Македоније, Словеније, Србије, Хрватске, Црне Горе, представници Фондације IRZ, као и некадашњи судија Савезног уставног суда Немачке проф. др Удо Штајнер.

Регионални скупови оцењени су као корисни за размену мишљења и искустава из уставносудске праксе уставних судова држава региона, те је и на овај начин Уставни суд дао свој допринос афирмацији и подизању стандарда у државама региона у контексту уставносудске заштите људских права и слобода.

Децембар

Председник Уставног суда Снежана Марковић је поводом обележавања Дана људских права 10. децембра 2021. године учествовала у раду конференције: „Ефикасна примена Европске конвенције о људским правима – са фокусом на извршавање пресуда Европског суда за људска права“, која је одржана у Београду, у организацији Савета Европе.

Председник Снежана Марковић је у обраћању учесницима скупа, поред осталог, нагласила да је Уставни суд до сада изградио богату праксу о питањима примене и тумачења Устава и домаћег законодавства у односу на заштиту људских права и слобода, наслањајући се на општеприхваћене међународне стандарде, пре свега на Европску конвенцију о људским правима и праксу Европског суда за људска права у Стразбуру.

Конференција је организована поводом Дана људских права, а као део пројекта: „Јачање ефикасних правних средстава за спречавање кршења људских права у Србији“, који се спроводи у оквиру заједничког програма Европске уније и Савета Европе: „Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску 2019-2022“. Учесницима конференције обратио се и директор Директората за људска права Савета Европе Christophe Poirel, а на скупу су учествовали судије и тужиоци, представници законодавне и извршне власти, међународне заједнице, представници и експерти Савета Европе.

Председник Уставног суда Снежана Марковић и заменик председника др Милан Шкулић учествовали су 15. децембра 2021. године у раду *online* конференције посвећене представљању најновијег издања часописа за одржив и складан развој права „Континентално право – КоПра“. У уводном обраћању учесницима конференције, председник Снежана Марковић је истакла да Уставни суд представља државни орган препознатљиве надлежности који обезбеђује остваривање правде и заштиту људских права и мањинских права и слобода. Председник Снежана Марковић је такође нагласила да развој сарадње са другим уставним судовима и размена знања и искустава у области уставног права, доприноси заштити уставности и законитости, заштити основних људских права и слобода, остваривању владавине права и развоју демократског

друштва, те да је за Уставни суд посебно значајна сарадња уставних судова земаља региона, са којима делимо идентично правно наслеђе.

Заменик председника др Милан Шкулић је на конференцији одржао излагање на тему: „Један поглед на српско малолетничко кривично право: осврт на важеће законске одредбе и анализа предложених/очекиваних/могућих новела“.

Организатори конференције су Правни факултет Универзитета у Београду и Фондација за међународну правну сарадњу (IRZ).

Председник Уставног суда Снежана Марковић и заменик председника, др Милан Шкулић учествовали су 22. децембра 2021. године у раду *online* међународне научне конференције „Примена права и правна сигурност“, која је организована у оквиру 34. сусрета Копаоничке школе природног права – Слободан Перовић.

У уводном обраћању учесницима конференције, председник Снежана Марковић је истакла да из угла Уставног суда, ефикасна уставносудска заштита обезбеђује владавину права, правну сигурност, поштовање људских права и основних слобода и развој демократије, те је изразила очекивање да ће Копаоничка школа наставити још дуго да расте и да утиче на развој правне мисли, теорије и праксе.

Учесницима скупа се уводним речима обратио и заменик председника Уставног суда, др Милан Шкулић.

Сарадња са Заједничким саветом уставне правде Венецијанске комисије настављена је и у 2021. години, а обухватила је нарочито: припрему и достављање извода из одлука Уставног суда за билтен и електронску базу података Венецијанске комисије, достављање одговора на питања уставних судова, односно еквивалентних органа о правној регулативи Републике Србије и судској пракси у вези са различитим питањима, као и учешће на годишњем састанку овог тела Венецијанске комисије, који је због епидемиолошке ситуације одржан у *online* формату.

Уставни суд је и у 2021. години учествовао у раду Мреже највиших судова, пројекту Савета Европе и Европског суда за људска права, чији циљ је обезбеђивање ефикасне размене информација између Европског суда за људска права и националних судова о праву Европске конвенције, судској пракси Европског суда за људска права и праву и пракси држава чији судови су чланови Мреже. С обзиром на епидемиолошку ситуацију, годишњи састанак је одржан у хибридном формату.

Уставни суд један је од корисника пројекта: „Јачање ефикасних правних средстава за спречавање кршења људских права у Србији“, који се спроводи у оквиру заједничког програма Европске уније и Савета Европа „Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску 2019-2022“.

У оквиру пројекта, Уставни суд спроводи три компоненте:

- *Израда публикација Уставног суда* - Судска пракса Уставног суда у односу на Европску конвенцију о људским правима и стандарде који произилазе из праксе Европског суда за људска права, која треба да пружи приказ одлука Уставног суда у претходних 15 година, од проглашења Устава Републике Србије 2006. године и поступања Уставног суда по уставним жалбама, као правном инструменту којим се

остварује непосредна заштита Уставом зајемчених права грађана од стране самог Уставног суда;

- *Израда нове интернет странице Уставног суда* у циљу подизања транспарентности рада Уставног суда;

- *Обука саветника у Уставном суду* у циљу пружања подршке даљем професионалном развоју саветника у Уставном суду, ради подизања знања, способности и квалитета у раду Уставног суда.

Председник Уставног суда Снежана Марковић се 22. октобра 2021. године обратила учесницима семинара „Заштита људских права на основу Европске конвенције о људским правима“, организованом у *online* формату, намењеном саветницима у Уставном суду. Председник Снежана Марковић је нагласила да су саветници, обрађивачи предмета и запослени на другим пословима у стручним службама углавном невидљиви за јавност, али често играју виталну улогу у процесу доношења одлука у суду, те да се у јавности мало зна о значају који запослени имају за постизање свеукупног квалитета и ефикасности у раду кроз пружање професионалне и квалитетне подршке судијама Уставног суда у њиховом раду.

Поводом дана људских права, Савет Европе је 9. децембра 2021. године у Београду организовао конференцију на тему: „Ефикасна примена Европске конвенције о људским правима – изазови и наредни кораци“, у Београду. Конференција је обухватила три сесије: Право на здраву и безбедну животну средину; Заштита људских права и владавина права у доба нових технологија и Приступ правди за жене из перспективе Европског суда за људска права и Истанбулске конвенције. Конференцији су присуствовали саветници из Уставног суда.

IX

САРАДЊА СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА И УСТАНОВАМА

Сарадња са другим државним органима, организацијама и установама у 2021. години реализована је, као и претходних година, учешћем на стручним скуповима на којима су разматрана питања од значаја за заштиту људских права и слобода у Републици Србији, као и путем непосредних контаката у обављању редовних послова из уставне надлежности.

Председник Уставног суда Снежана Марковић представљала је Уставни суд на државним манифестацијама, а посебно издвајамо:

- 15. фебруар – обележавање Дана државности, у Орашцу;
- 9. мај – обележавање Дана победе, у Народном позоришту у Београду;
- 15. септембар – обележавање Дана српског јединства, слобода и националне заставе, код споменика Стефану Немањи у Београду;
- 3. октобар – обележавање Дана сећања на страдање Срба, Рома и Јевреја у Јајинцима, на платоу испред Споменика жртвама у спомен-комплексу „Јајинци“;
- 21. октобар – Централна комеморативна манифестација „Велики школски час“, поводом обележавања Дана сећања на српске жртве у Другом светском рату, у Спомен-парку „Крагујевачки октобар“, у Шумарицама, у Крагујевцу. Председник Снежана Марковић је, у име Уставног суда, положила венац крај Споменика стрељаним ђацима и професорима;

- 9. новембар – Меморијални концерт поводом обележавања Међународног дана борбе против фашизма и антисемитизма, у Народном позоришту у Београду.

У склопу сарадње са другим државним органима, судија Уставног суда Гордана Ајншпилер Поповић је 15. децембра 2021. године учествовала као судија у панелу на Осмом националном такмичењу у симулацији суђења „Осуди дискриминацију“. Организатор такмичења била је канцеларија Повереника за заштиту равноправности, а циљ такмичења је допринос развоју правног образовања у области антидискриминационог права, као и унапређење равноправности и толеранције.

Годину за нама обележила је интензивна активност на промени Устава Републике Србије. Судија Уставног суда и члан Венецијанске комисије др Владан Петров руководио је радном групом за промену Устава.

Председник Уставног суда Снежана Марковић и заменик председника др Милан Шкулић присуствовали су 29. априла 2021. године, у Дому Народне скупштине, јавном слушању „Промене Устава Републике Србије у области правосуђа“, које је организовао Одбор за уставна питања и законодавство Народне скупштине.

Такође, председник Уставног суда Снежана Марковић, заменик председника Уставног суда др Милан Шкулић и судија Уставног суда др Владан Петров су 29. септембра 2021. године, у Дому Народне скупштине, разговарали (*online*) са представницима Венецијанске комисије на тему промене Устава и уставних амандмана, посебно оних који се непосредно тичу Уставног суда.

Уставни суд је током 2021. године доставио Државном правобранилаштву - Одељењу за заступање пред Европским судом за људска права 56 одговора са документацијом, информацијама и изјашњењима у вези са представкама против Републике Србије поднетим Европском суду.

Х

ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА

Јавност рада Уставног суда у 2021. години обезбеђена је објављивањем на интернет страници Уставног суда саопштења са седница, као и вести о поступању Уставног суда у појединим предметима, активностима које се односе на сарадњу са уставним судовима других земаља, учешћу на међународним конференцијама, стручним скуповима и сарадњи са другим државним органима. Такође, јавност рада омогућена је и комуникацијом са медијима, односно новинарима, којима је одговарано на питања упућена Суду, а која су се односила на предмете по којима је Уставни суд поступао или поступа, односно о раду Суда.

Током 2021. године на интернет страници Уставног суда објављено је 11 саопштења са седница Уставног суда, као и 19 саопштења са седница великих већа о исходу одлучивања у сваком појединачном предмету и то након завршетка седница,

истог дана. Такође, објављене су и 42 информација о броју решених предмета на седницама малих већа.

На интернет страници Уставног суда објављене су и вести, односно саопштења, о раду и функционисању Суда, учешћу председника и судија Уставног суда у раду научних и стручних скупова, на састанцима са представницима других државних органа и организација и међународних организација.

На интернет страници Суда објављен је и Информатор о основним подацима о раду Уставног суда захваљујући којем је јавност обавештена о питањима која се тичу организације и начина рада Уставног суда, финансирања и других питања од значаја за његов рад.

Такође, на интернет страници Суда објављен је и Билтен Уставног суда за 2020. годину, који представља драгоцен извор информација о раду Уставног суда.

Редовно информисање јавности омогућено је и објављивањем одлука Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“, као и објављивањем појединих одлука у другим службеним гласилима, на интернет страници Уставног суда, као и објављивањем уставносудске праксе и ставова у стручним часописима. Објављиване су и одлуке за које је Суд оценио да су од ширег значаја за заштиту уставности и законитости, и то у „Службеном гласнику Републике Србије“ и службеним гласилима у којима се објављују општи акти јединица локалне самоуправе.

Током 2021. године Уставном суду поднето је 36 захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја. Захтеве за слободан приступ информацијама подносили су: грађани - 30; медији - 2; невладине организације и друга удружења - 3; остали - 1. Структура поднетих захтева за слободан приступ информацијама је следећа: информације о предметима који се налазе пред Уставним судом или о раду Суда - 15; информације о предметима и копије докумената - 5; достава копија докумената - 12; захтеви за доставу докумената који нису у поседу Уставног суда или због непотпуних и непрецизних података тражени акти нису могли да буду идентификовани - 1; представке и питања која немају својство информација од јавног значаја - 1; увид у списе предмета - 1; остало - 1. Сви захтеви поднети у 2021. години су и решени у тој години, у роковима прописаним законом. Током 2021. године против Уставног суда није поднета ниједна тужба Управном суду.

Периодично се спроводи обука запослених ради делотворне примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, а носачи информација се редовно одржавају.

XI

УСЛОВИ РАДА УСТАВНОГ СУДА

Успешно спроведена јавна набавка рачунарске опреме, као и развој, унапређење сигурности и поузданости информационог система, само су неке од бројних активности које су предузете у току 2021. године у циљу одржавања и несметаног функционисања информационог система кроз који се одвија целокупан рад Уставног суда. Посебно треба нагласити да су били обезбеђени сви технички предуслови за рад запослених који су, у прва четири месеца 2021. године, послове који су се односили на стручну обраду предмета, израду нацрта и предлога одлука и стручну обраду судске праксе обављали ван службених просторија Суда (рад од куће). На плану заштите од заразне болести COVID-19, судијама и запосленима који су радили у просторијама Уставног суда

обезбеђена су сва потребна заштитна средства, те дата одговарајућа упутства о мерама превенције и начину и обавезности коришћења средстава. Такође, редовно је вршена дезинфекција унутрашњег простора зграде Уставног суда.

Придајући велики значај свом библиотечком фонду, Уставни суд је настојао да током године увећа број расположивих нових издања, у складу са материјалним могућностима, те је прибављено 150 нових стручних публикације (купљена 1, разменом добијено 149), које су од значаја како за рад на обради предмета, тако и у изради реферата за потребе учешћа на стручним скуповима.

ХП

ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ

Као и претходну, и 2021. годину је обележила криза без преседана у новијој историји човечанства - пандемија заразне болести COVID-19. Уставни суд је и у току 2021. године успео да, с једне стране, организује рад у складу са мерама и препорукама државних органа, у циљу заштите здравља грађана, као и запослених у Уставном суду, а с друге стране да одржи континуитет у раду и оствари све уставносудске надлежности у режиму рада примереном датим околностима. То је омогућила велика посвећеност, ангажовање и изузетни напори судија и запослених у Стручној служби Уставног суда упркос ванредним околностима у којима се живело и радило, као и чињеници да је Уставни суд у целој 2021. години радио у непотпуном судијском саставу од 13 судија.

Када је реч о подацима изнетим у овом Прегледу рада, треба указати на чињеницу која је уочена и претходних година - да је надлежност Уставног суда у области индивидуалне заштите зајемчених права и слобода и даље доминантна. Изнети закључак заснован је на томе да су од укупног броја предмета у раду у 2021. години, 98,72% чинили предмети уставних жалби. Такође, неопходно је указати и на то да и даље највећи број поднетих уставних жалби не испуњава процесне претпоставке за поступање, јер се од Уставног суда тражи да поступа као суд треће, односно четврте инстанце. Такође, као и претходник година, приметно је да је знатан број уставних жалби поднет против одлука судова опште надлежности, против којих, сагласно одредбама важећег процесног закона, није дозвољено изјављивање ванредних правних лекова (спорови мале вредности). Недостатак процесних претпоставки за поступање суда приметан је и у предметима апстрактне контроле.

С обзиром на претходно изнето, и у овој завршној оцени треба указати и на то да широка доступност уставносудске заштите не само у области оспоравања појединачних аката и радњи носилаца јавне власти у поступку по уставним жалбама, већ и могућност да свако поднесе иницијативу за оцену уставности и законитости било ког општег правног акта, подразумева и велики број захтева по којима нема основа за поступање Уставног суда. Наиме, за разлику од поступака који се воде пред судовима опште и посебне надлежности, у којима се ванредни правни лекови могу изјавити искључиво преко пуномоћника из реда адвоката, обавеза стручног заступања у поступку пред Уставним судом, према важећем законском решењу, није прописана, што управо доводи до тога да највећи број изјављених уставних жалби не испуњава процесне претпоставке за поступање Уставног суда, чиме се сужава простор да се Уставни суд благовремено и адекватно посвети решавању сложених питања. Са друге стране, свестан да сваки грађанин који се обрати Уставном суду, без обзира у којој од надлежности Суда, очекује његово ефикасно деловање, Суд има обавезу да уложи максималан напор

да што је могуће више убрза решавање предмета. Међутим, изнети подаци о константном увећању прилива нових предмета нужно захтевају и од свих који су се обратили Уставном суду да уваже објективно стање и реалне могућности Суда. Поред тога, Уставни суд и овом приликом истиче да уставносудски поступак има своје специфичности и да свака одлука Уставног суда производи последице које се не ограничавају само на конкретни уставни спор, те стога испитивање и разматрање спорних питања захтева подробну анализу, уз обавезу Уставног суда да примени и ставове и праксу Евртопског суда за људска права. Због тога одлучивање Суда у појединим предметима објективно захтева дуже време.

ПРЕДСЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Снежана Марковић

**ПРИКАЗ
СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА РАДА
УСТАВНОГ СУДА У 2021. ГОДИНИ**

Преглед решених и нерешених предмета у току 2021. године са ознаком IY - XY

Класификациона ознака предмета	2021			Одлуке					Укупно одлука	Решења				Укупно решења	Закључци			Укупно закључака	Решен на други начин	Укупно решено	Нерешено
	Пренос	Пријем	Укупно	одлука о утврђивању неуставности/незаконитости	одлука о усвајању жалбе	одлука о одбијању жалбе	одлука о одбијању иницијативе/предлога/жалбе	одлука о забрани рада		решење о одбацивању иницијативе/захтева	решење о одбацивању жалбе	решење о утврђивању надлежног органа	решење о обустави поступка		закључак о одбацивању иницијативе/предлога/захтева/жалбе	закључак о обустави поступка	закључак о окончању поступка				
IУз	80	80	160	6	0	0	0	0	6	3	0	0	0	3	43	1	0	44	2	55	105
IУм	1	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	2
IУо	150	102	252	4	0	0	0	0	4	0	0	0	1	1	72	3	0	75	2	82	170
Укупно IУ:	231	184	415	10	0	0	0	0	10	3	0	0	1	4	116	4	0	120	4	138	277
IIУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IIIУ	4	23	27	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	13	0	0	13	1	22	5
VУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIIУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIIIУ	2	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
IXУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно: IIУ-XУ	6	25	31	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	13	0	0	13	1	22	9
Укупно: IУ-XУ	237	209	446	10	0	0	0	0	10	3	0	8	1	12	129	4	0	133	5	160	286
				10		0		0		3		8	1								

**Преглед решених предмета по одржаним седницама Уставног суда
за предмете оцене уставности и законитости, жалбе незабраних судија и тужилаца
у периоду јануар -децембар 2021. године**

[illegible]

Преглед донетих одлука о усвајању и одбијању уставних жалби у 2021. години по годинама пријема

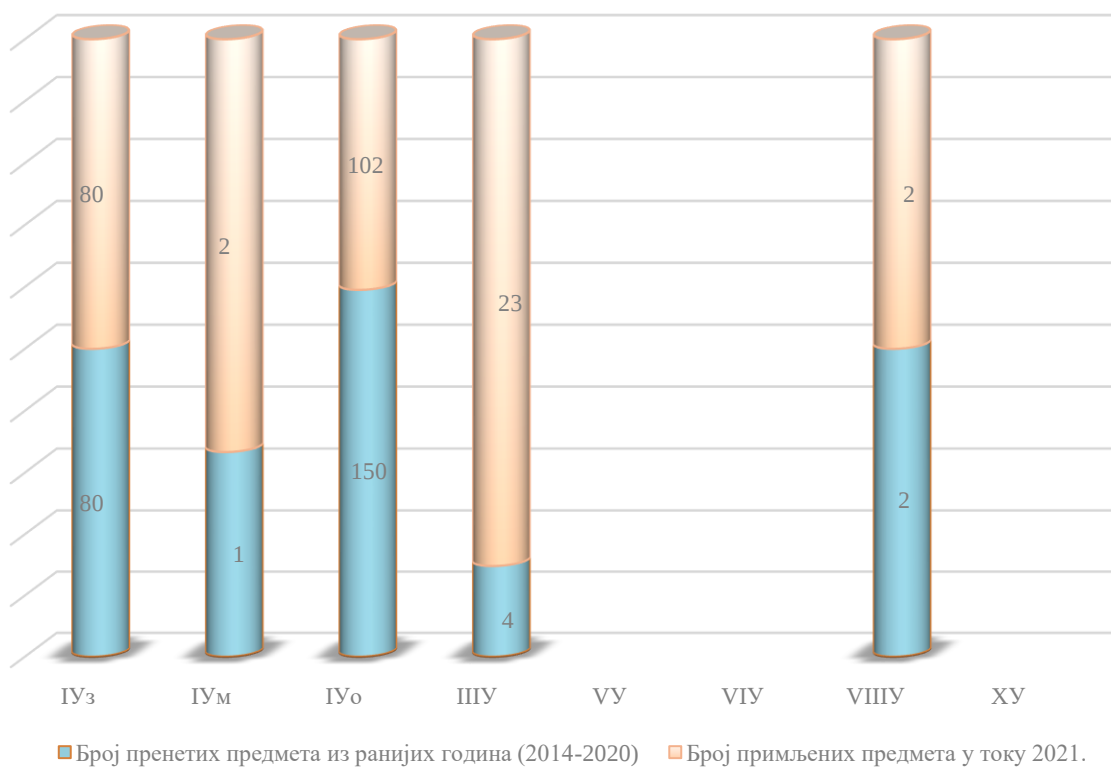
Година	Укупан број пренетих предмета у 2021. годину	Укупан број активираних предмета (преиспитивање)	Укупан број предмета у раду у 2021. години по годинама пријема	Одлуке о усвајању				Укупан број усвајајућих одлука	Одлуке о одбијању		Укупан број одбијајућих одлука	Укупно донесених одлука	Решења		Укупно донесених решења	Решено на други начин				Укупно решено на други начин	Укупно решено уставних жалби у 2021. години	Остало нерешено уставних жалби у 2021. години
				одлука о усвајању уставне жалбе	одлука о усвајању и одбијању уставне жалбе	одлука о усвајању и одбацивању уставне жалбе	одлука о усвајању, одбијању и одбацивању уставне жалбе		одлука о одбијању уставне жалбе	одлука о одбијању и одбацивању уставне жалбе			решење о одбацивању уставне жалбе	решење о обустави поступка		спајање	пресигнација	уступљен	службена белешка			
пренос 2012.	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
пренос 2013.	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	2
пренос 2014.	5	0	5	0	0	2	0	2	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2
пренос 2015.	30	1	31	3	0	5	0	8	1	1	2	10	3	0	3	0	0	0	0	0	13	18
пренос 2016.	87	4	91	5	0	5	0	10	3	3	6	16	22	0	22	1	0	0	0	1	39	52
пренос 2017.	470	5	475	58	4	28	0	90	18	8	26	116	124	6	130	10	0	0	1	11	257	218
пренос 2018.	3178	2	3180	238	1	106	5	350	27	12	39	389	1442	19	1461	8	17	0	0	25	1875	1305
пренос 2019.	7199	9	7208	146	3	160	0	309	2	3	5	314	3135	7	3142	6	40	1	2	49	3505	3703
пренос 2020.	11674	4	11678	63	0	181	0	244	1	0	1	245	2984	51	3035	977	43	0	0	1020	4300	7378
Укупно пренос 2013-2020:	22646	26	22672	513	8	487	5	1013	53	27	80	1093	7711	83	7794	1002	100	1	3	1106	9993	12679
пријем 2021.			17924	12	0	42	0	54	0	0	0	54	105	0	105	3156	6	0	2	3164	3323	14601
Укупно:			40596	525	8	529	5	1067	53	27	80	1147	7816	83	7899	4158	106	1	5	4270	13316	27280

**Табеларни преглед утврђених повређених права по уставним жалбама
у току 2021. године**

[illegible]

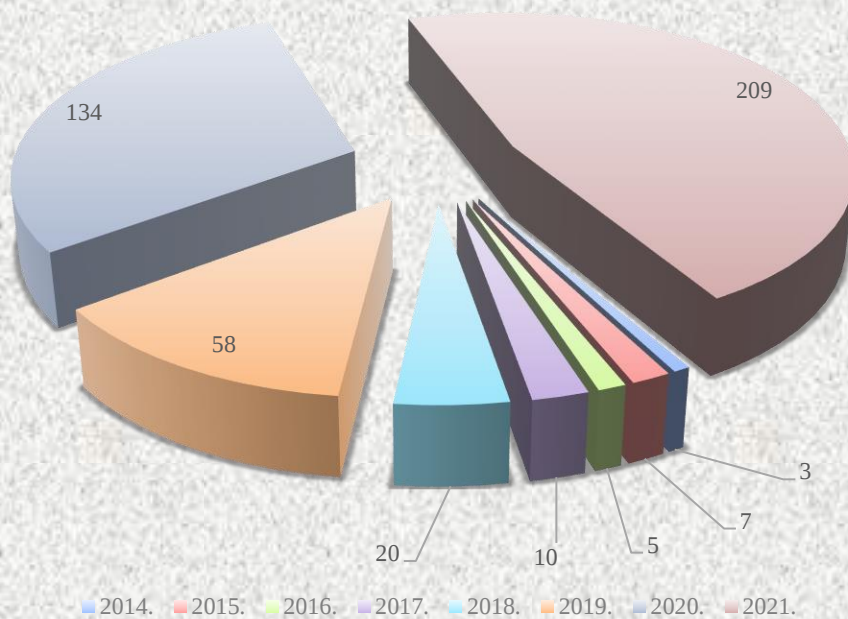
Утврђено повређено право	Година подношења уставне жалбе										Укупно утврђено повређеног права
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Право на обавештеност (члан 51. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Изборно право (члан 52. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Право на слободу окупљања (члан 54. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Право на имовину (члан 58. Устава)	0	0	0	1	1	16	34	3	2	2	59
Право на рад (члан 60. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Право на правичну накнаду за рад (члан 60. став 4. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Право на правну заштиту за случај престанка радног односа (члан 60. став 4. Устава)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Права детета (члан 64. став 3. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Права родитеља (члан 65. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Право на социјалну заштиту (члан 69. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Право на сталност судијске функције (члан 146. став 1. Устава)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Право на дом (члан 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Право на поштовање приватног и породичног живота (члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и слобода)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Укупно повређених права по годинама:	0	0	2	9	11	98	353	312	246	55	1086

Графички приказ пренетих и примљених предмета са
ознаком IU до XU у 2021. години



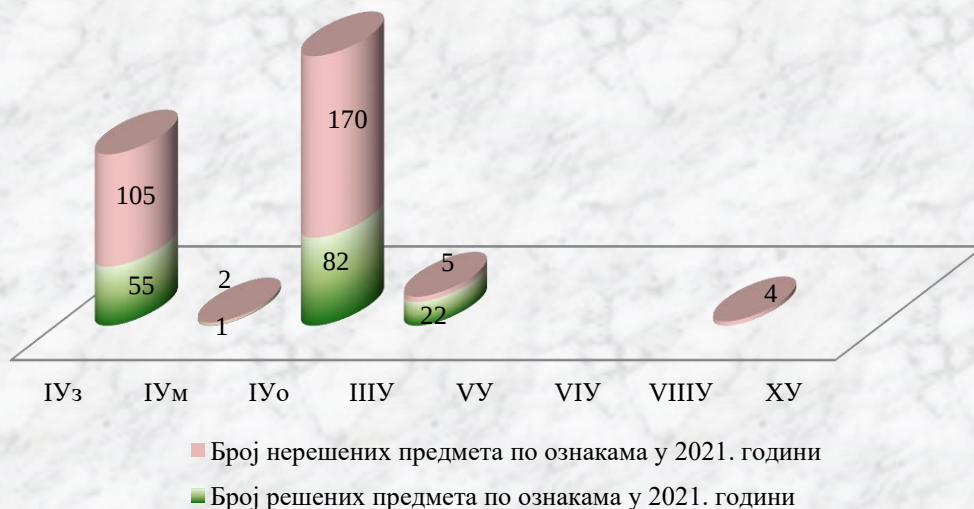
Ознака предмета	Број пренетих предмета из ранијих година (2014-2020)	Број примљених предмета у току 2021.	Укупно предмета у раду
IUz	80	80	160
IUm	1	2	3
IUo	150	102	252
IIIY	4	23	27
VY			0
VIY			0
VIIY	2	2	4
XY			0
Укупно:	237	209	446

Број предмета у раду у 2021. години са ознакама од
IУ до ХУ по годинама пријема

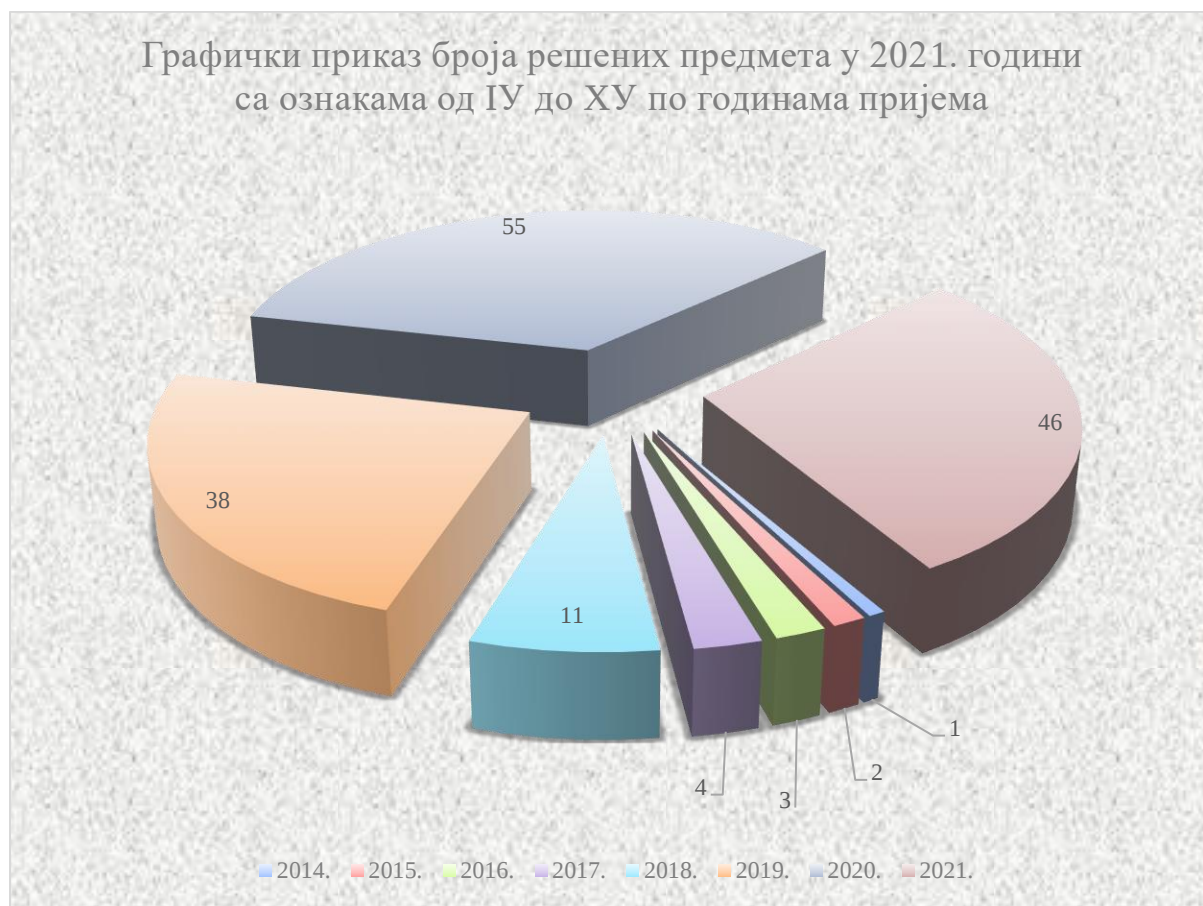


Година пријема	Број предмета у раду у 2021. години са ознакама од IУ до ХУ по годинама пријема
2014.	3
2015.	7
2016.	5
2017.	10
2018.	20
2019.	58
2020.	134
2021.	209
Укупно:	446

Графички приказ броја решених и нерешених предмета са
ознакама од IУ до ХУ по ознакама у 2021. години

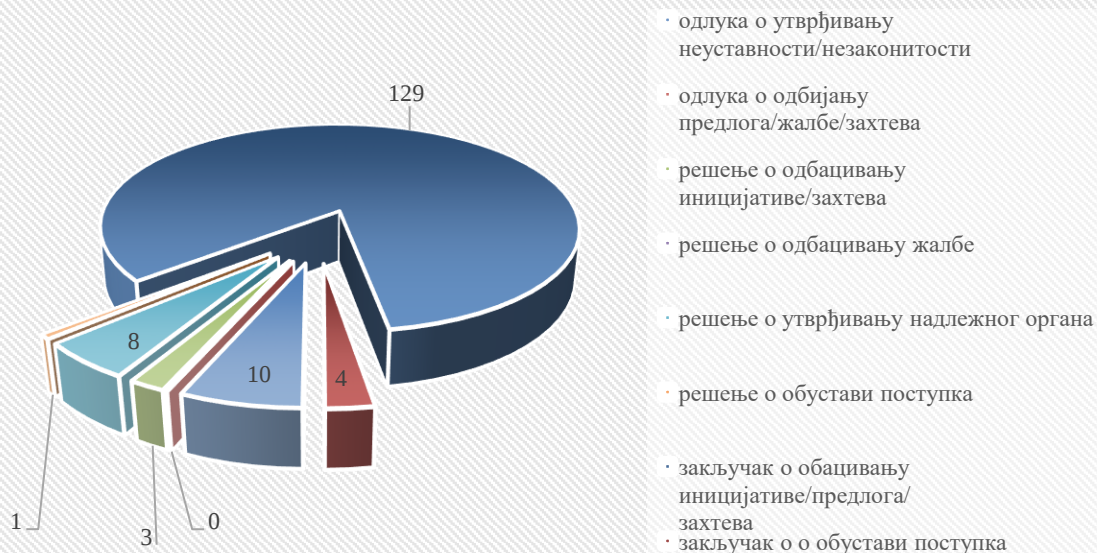


Ознака предмета	Укупно предмета у раду у 2021. години	Број решених предмета по ознакама у 2021. години	Број нерешених предмета по ознакама у 2021. години
IУз - предмети којима се оспоравају закони и други општи акти Народне скупштине	160	55	105
IУм - предмети којима је оспорена уставност потврђених међународних уговора	3	1	2
IУо - предмети којима се оспоравају остали општи акти (јавних прдузећа, привредних друштава, политичких странака, синдиката, удружења грађана и колективни уговори)	252	82	170
IIIУ - предмети који се односе на решавање сукоба надлежности	27	22	5
VУ - предмети који се односе на захтеве за одлучивање о изборним споровима			
VIУ - предмети који се односе на жалбе на одлуку о потврђивању мандата			
VIIIУ - предмети који се односе на жалбе против одлука ВСС о престанку судијске функције и жалбе против одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције	4		4
ХУ - предмети који се односе на друге надлежности утврђене Уставом и законом	1		



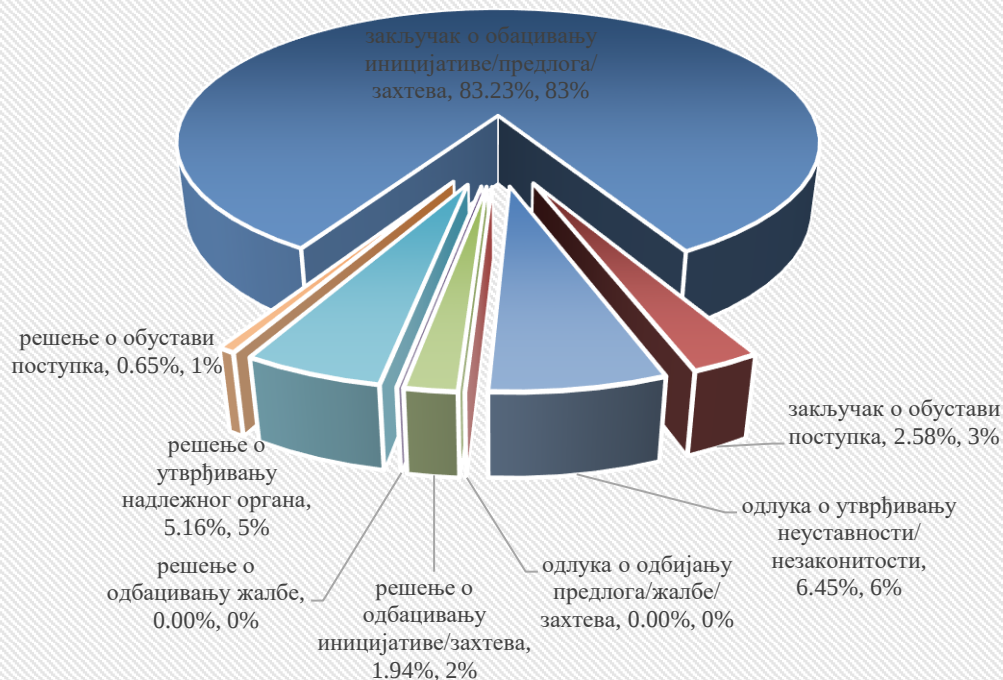
Година пријема	Број решених предмета у 2021. години са ознакама од IУ до ХУ по годинама пријема
2014.	1
2015.	2
2016.	3
2017.	4
2018.	11
2019.	38
2020.	55
2021.	46
Укупно:	160

Графички приказ решених предмета са ознакама од IУ до ХУ у 2021. години по начину одлучивања



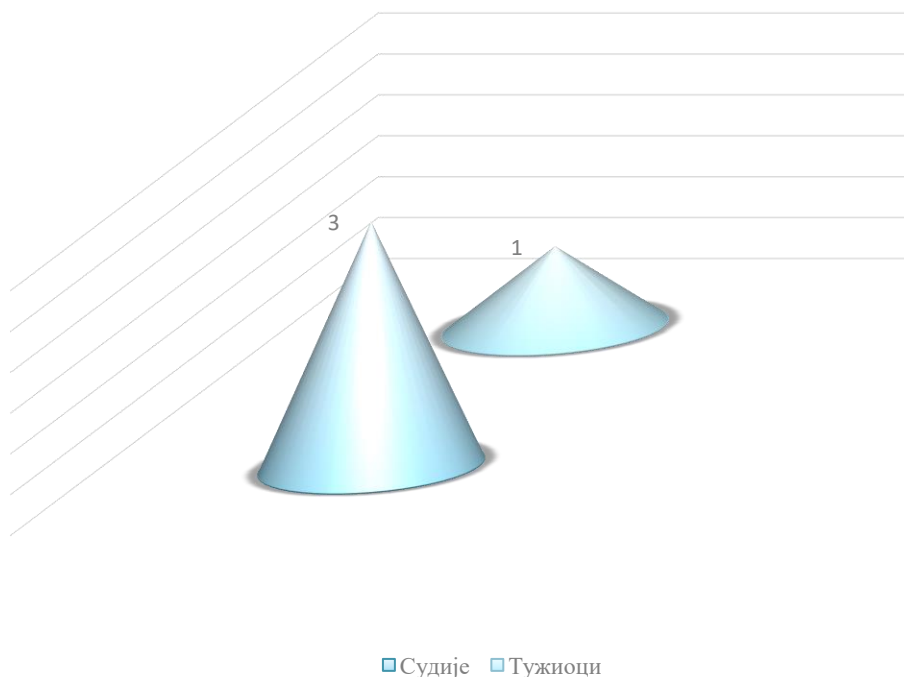
Начин одлучивања	Број донесених одлука/решења/закључака
одлука о утврђивању неуставности/незаконитости	10
одлука о одбијању предлога/жалбе/захтева	0
решење о одбацивању иницијативе/захтева	3
решење о одбацивању жалбе	
решење о утврђивању надлежног органа	8
решење о обустави поступка	1
закључак о обавицању иницијативе/предлога/захтева	129
закључак о о обустави поступка	4

Графички приказ решених предмета са ознаком IУ до ХУ по начину одлучивања у 2021. години исказано у процентима у односу на укупан број решених предмета



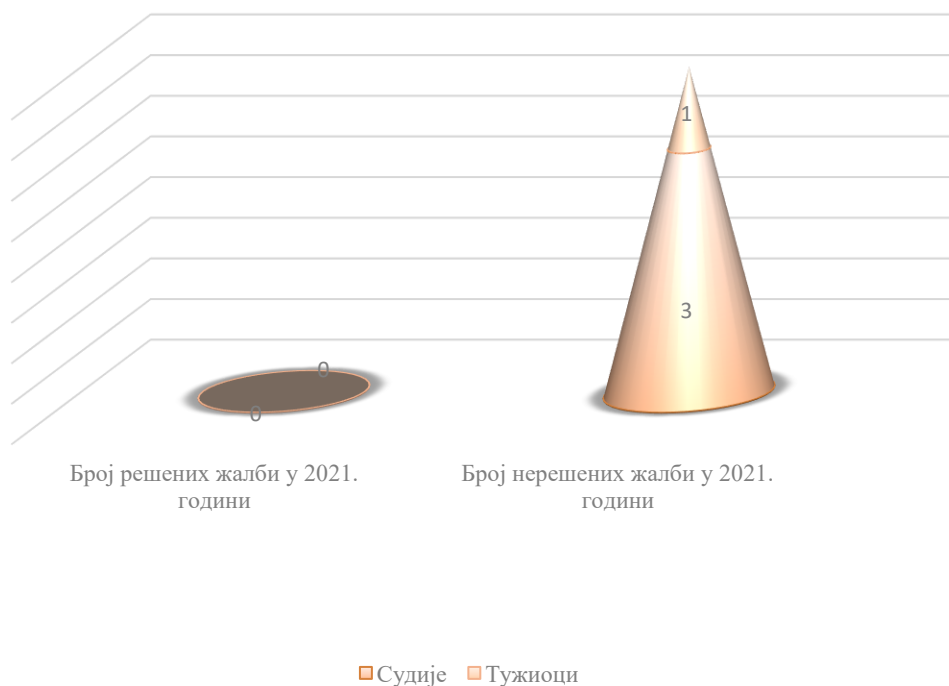
Начин одлучивања	проценат донесених одлука/решења/закључака
одлука о утврђивању неуставности/ незаконитости	6,45%
одлука о одбијању предлога/жалбе/ захтева	0,00%
решење о одбацивању иницијативе/захтева	1,94%
решење о одбацивању жалбе	0,00%
решење о утврђивању надлежног органа	5,16%
решење о обустави поступка	0,65%
закључак о обацивању иницијативе/предлога/захтева	83,23%
закључак о обустави поступка	2,58%
Укупно решено:	100,00%

Графички приказ укупног броја жалби против одлука
Високог савета судства о престанку судијске функције и
жалби против одлуке Државног већа тужилаца о престанку
јавнотужилачке функције



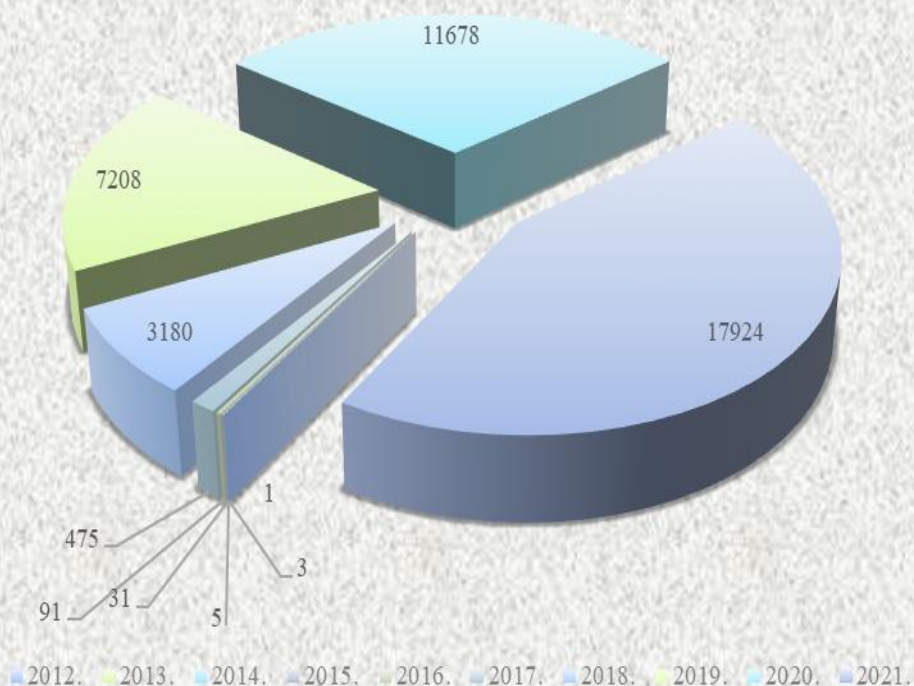
Жалбе против одлука ВСС о престанку судијске функције и жалбе против одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције	
Судије	3
Тужиоци	1
Укупно:	4

Графички приказ броја решених и нерешених жалби на одлуке
Високог савета судства о престанку судијске функције и жалби
против одлуке Државног већа тужилаца о престанку
јавнотужилачке функције



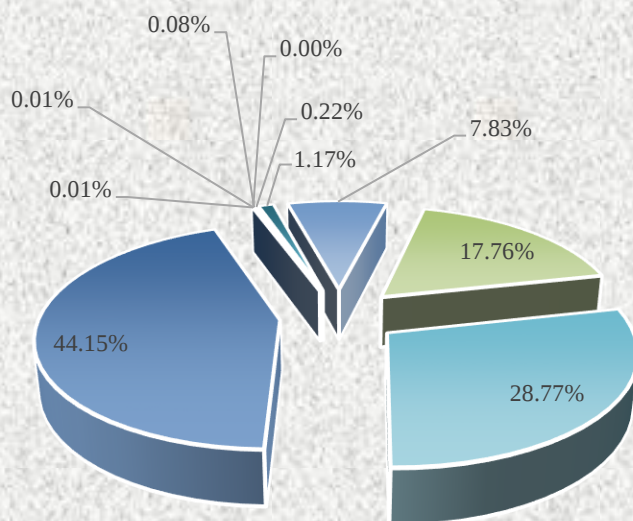
Жалбе против одлука ВСС о престанку судијске функције и жалбе против одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције	Број решених жалби у 2021. години	Број нерешених жалби у 2021. години
Судије	0	3
Тужиоци	0	1
Укупно:	0	4

Графички приказ укупног броја уставних жалби у раду
по годинама у току 2021. године



Број уставних жалби у раду по годинама	
2012.	1
2013.	3
2014.	5
2015.	31
2016.	91
2017.	475
2018.	3180
2019.	7208
2020.	11678
2021.	17924

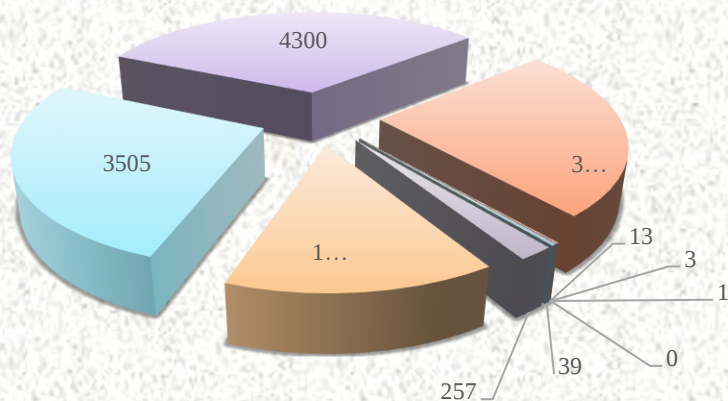
Графички приказ укупног броја уставних жалби у раду у
2021. години исказан у процентима



- Нерешене уставне жалбе пренете из 2012. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2013. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2014. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2015. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2016. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2017. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2018. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2019. године
- Нерешене уставне жалбе пренете из 2020. године
- Уставне жалбе примљене у 2021. години

	Број нерешених уставних жалби	Број уставних жалби исказан у процентима у односу на укупан број предмета у раду
Нерешене уставне жалбе пренете из 2012. године	1	0,00%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2013. године	3	0,01%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2014. године	5	0,01%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2015. године	31	0,08%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2016. године	91	0,22%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2017. године	475	1,17%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2018. године	3180	7,83%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2019. године	7208	17,76%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2020. године	11678	28,77%
Уставне жалбе примљене у 2021. години	17924	44,15%
Укупно уставних жалби у раду током 2021. године	40596	100,00%

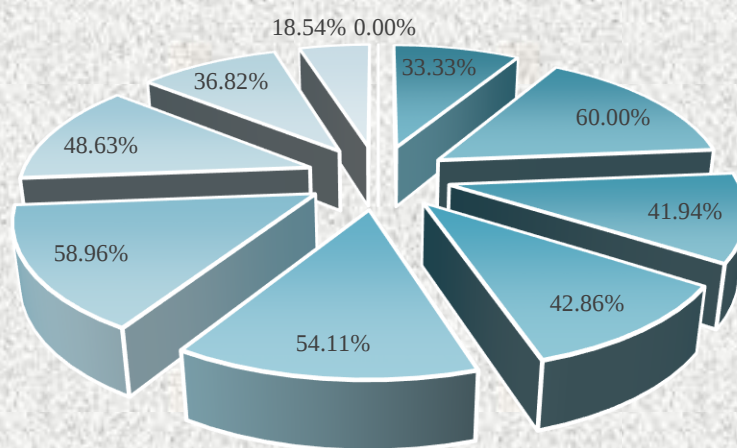
Графички приказ укупног броја решених уставних жалби
у 2021. години по годинама пријема



- Уставне жалбе пренете из 2012. године
- Уставне жалбе пренете из 2013. године
- Уставне жалбе пренете из 2014. године
- Уставне жалбе пренете из 2015. године
- Уставне жалбе пренете из 2016. године
- Уставне жалбе пренете из 2017. године
- Уставне жалбе пренете из 2018. године
- Уставне жалбе пренете из 2019. године
- Уставне жалбе пренете из 2020. године
- Уставне жалбе примљене у 2021. години

	Број решених уставних жалби у току 2021.
Уставне жалбе пренете из 2012. године	0
Уставне жалбе пренете из 2013. године	1
Уставне жалбе пренете из 2014. године	3
Уставне жалбе пренете из 2015. године	13
Уставне жалбе пренете из 2016. године	39
Уставне жалбе пренете из 2017. године	257
Уставне жалбе пренете из 2018. године	1875
Уставне жалбе пренете из 2019. године	3505
Уставне жалбе пренете из 2020. године	4300
Уставне жалбе примљене у 2021. години	3323

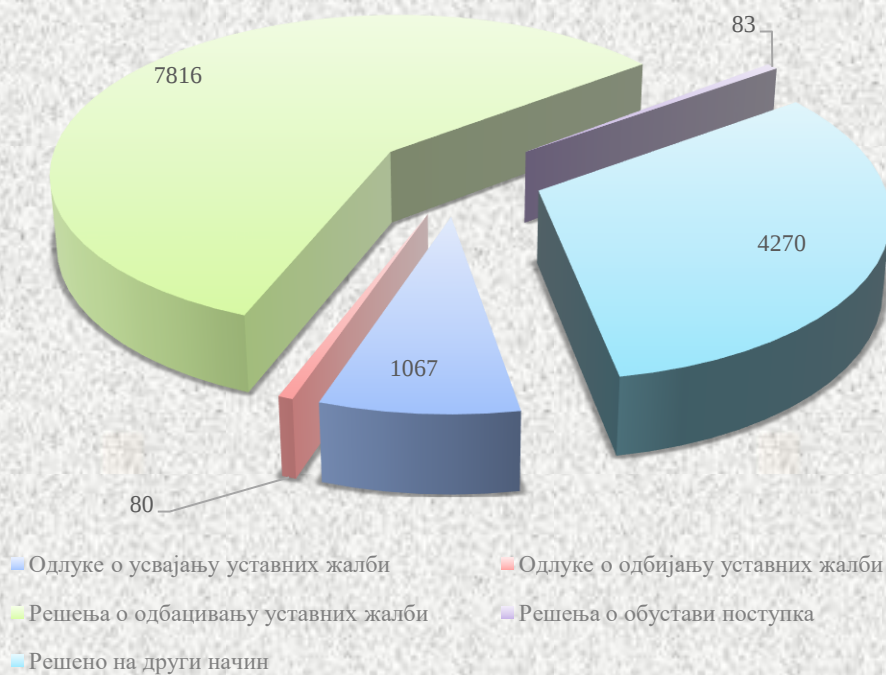
Графички приказ броја решених уставних жалби у 2021. години исказан у процентима у односу на укупан број предмета у раду по годинама пријема



- Уставне жалбе пренете из 2012. године
- Уставне жалбе пренете из 2013. године
- Уставне жалбе пренете из 2014. године
- Уставне жалбе пренете из 2015. године
- Уставне жалбе пренете из 2016. године
- Уставне жалбе пренете из 2017. године
- Уставне жалбе пренете из 2018. године
- Уставне жалбе пренете из 2019. године
- Уставне жалбе пренете из 2020. године

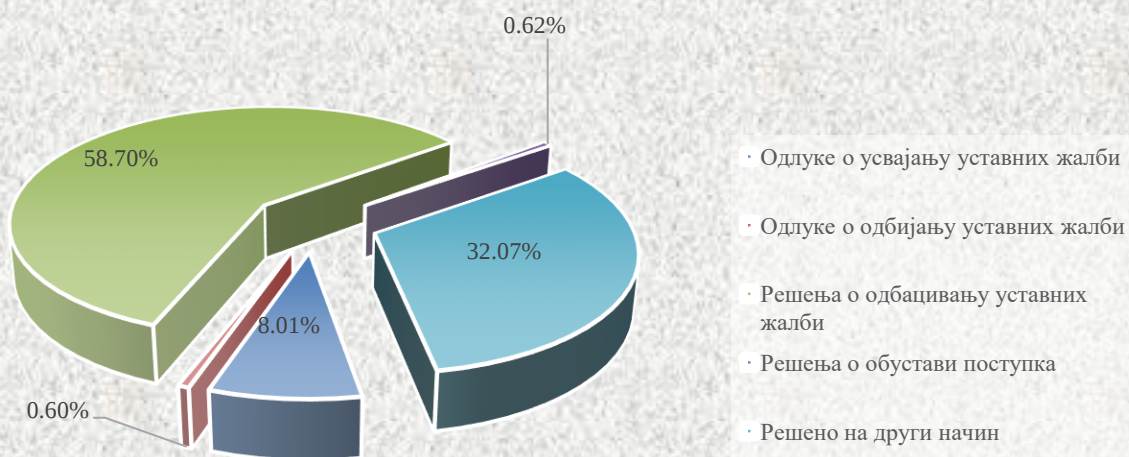
	Укупно уставних жалби у раду током 2020 . год.	Број решених уставних жалби	Број решених уставних жалби исказан у процентима у односу на укупан број предмета у раду
Уставне жалбе пренете из 2012. године	1	0	0,00%
Уставне жалбе пренете из 2013. године	3	1	33,33%
Уставне жалбе пренете из 2014. године	5	3	60,00%
Уставне жалбе пренете из 2015. године	31	13	41,94%
Уставне жалбе пренете из 2016. године	91	39	42,86%
Уставне жалбе пренете из 2017. године	475	257	54,11%
Уставне жалбе пренете из 2018. године	3180	1875	58,96%
Уставне жалбе пренете из 2019. године	7208	3505	48,63%
Уставне жалбе пренете из 2020. године	11678	4300	36,82%
Уставне жалбе примљене у 2020. години	17924	3323	18,54%
Укупно:	40596	13316	32,80%

Начин решавања уставних жалби у току 2021. године



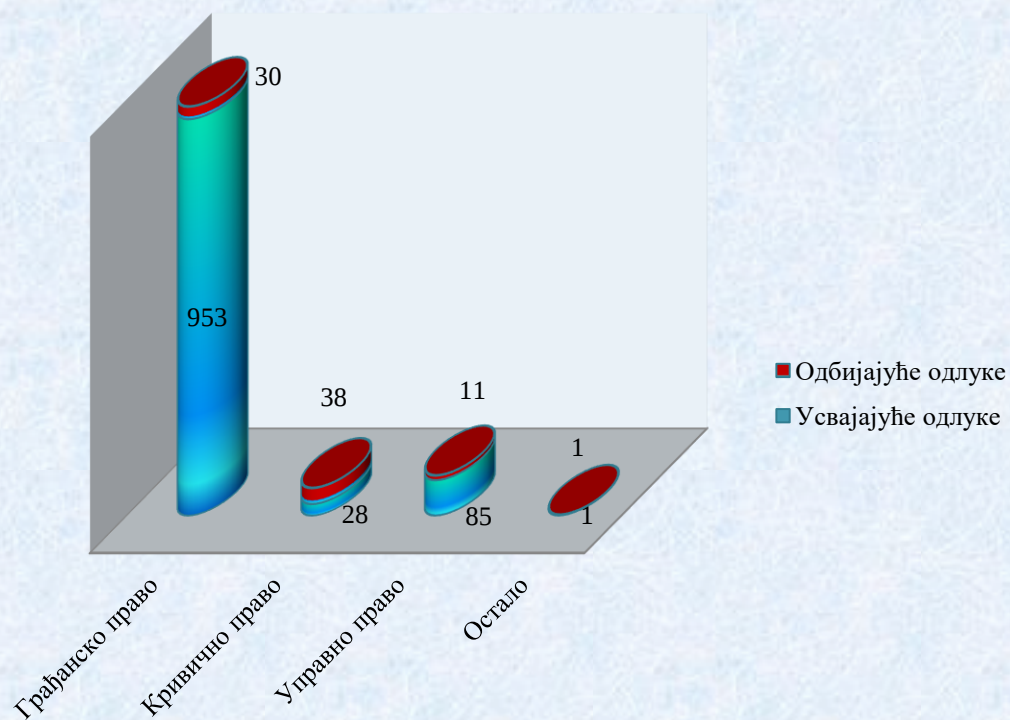
	Начин решавања уставних жалби у току 2021. године
Одлуке о усвајању уставних жалби	1067
Одлуке о одбијању уставних жалби	80
Решења о одбацивању уставних жалби	7816
Решења о обустави поступка	83
Решено на други начин	4270

Графички приказ начина решавања уставних жалби у току 2021. године исказано у процентима



	Начин решавања уставних жалби у току 2021. године исказано у процентима
Одлуке о усвајању уставних жалби	8,01%
Одлуке о одбијању уставних жалби	0,60%
Решења о одбацивању уставних жалби	58,70%
Решења о обустави поступка	0,62%
Решено на други начин	32,07%

**Графички приказ броја донетих одлука по уставним
жалбама по областима права у 2021. години**



Области права	усвајајуће одлуке	одбијајуће одлуке	Број донетих одлука по областима права у току 2021. године
Грађанско право	953	30	983
Кривично право	28	38	66
Управно право	85	11	96
Остало	1	1	2
Укупно решено уставних жалби у 2021. години	1067	80	1147

С А Д Р Ж А Ј

I – УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
II – ПОСТУПАЊЕ СА ПРЕДМЕТИМА И ОСНОВНИ СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ..	1
III – РЕШАВАЊЕ ПРЕДМЕТА ИЗ УСТАВНОСУДСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ	4
IV – НОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ.....	8
V – ОДНОС УСТАВНОГ СУДА И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ.....	9
VI – ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА.....	9
VII - ОБЛИЦИ И МЕТОД РАДА УСТАВНОГ СУДА.....	9
VIII - МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА.....	10
IX – САРАДЊА СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА И УСТАНОВАМА	15
X – ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА.....	16
XI – УСЛОВИ РАДА УСТАВНОГ СУДА.....	17
XII – ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ.....	18
ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА РАДА УСТАВНОГ СУДА У 2021. ГОДИНИ	20